

PHILOSOPHICAL SCIENCES

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ ПЕДАГОГІКИ ПАУЛО ФРЕЙРЕ

Мошинська О.Ю.

кандидат філософських наук, доцент,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна

INNOVATION OF PAULO FREIRE'S PHILOSOPHY OF PEDAGOGY

Moshynska O.

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
National Law University named after Yaroslav Mudry,
Kharkiv, Ukraine

Анотація:

В роботі П.Фрейре, визнаного бразильського мислителя ХХ століття, філософа та педагога, освіта постає в онтоантропологічних, історичних, соціальних та політичних імплікаціях. Філософія педагогіки в такому контексті є не абсолютизацією знання як монопарадигми, а поліпарадигмальним складним феноменом. Питання, поставлені в роботі Фрейре, стосуються напрямків і проектів розвитку педагогіки освіти як педагогіки саморозвитку людства. Подано критичний аналіз педагогіки «банківського навчання», як авторитарної. Доведено, що подолання такої моделі можливо лише за умов здійсненням визвольної педагогіки, що базується на єдності двоїстості суб'єктів освітньої реальності: вчитель-учень і учень-вчитель, де існує діалог партнерства, а не протистояння і патерналізму.

Abstract:

In the work of P. Freire, the recognized Brazilian thinker of the XX century, a philosopher of pedagogy, education appears in ontoanthropological, historical, social and political implications. The philosophy of pedagogy in this context is not an absolutization of knowledge as a monoparadigm, but a polyparadigmatic complex phenomenon. The questions posed in Freire's work concern the directions and projects of development of pedagogy of education as pedagogy of self-development of mankind. The critical analysis of the pedagogy of "banking education" as authoritarian is presented. It is proved that overcoming such a model is possible only under the conditions of liberation pedagogy, based on the unity of duality of subjects of educational reality: teacher-student and student-teacher, where there is a dialogue of partnership, not confrontation and paternalism.

Ключові слова: філософія педагогіки, П.Фрейре, поліпарадигмальність, інновація, реальність, суспільство, політика.

Keywords: philosophy of pedagogy, P. Freire, polyparadigm, innovation, reality, society, politics.

Пауло Фрейре (1921-1997рр.) визначають як видатного вченого латиноамериканської філософії другої половини ХХ століття. Його дослідження були спрямовані на філософію освіти, що сформувалась в цей період. П. Фрейре почав викладати курс філософії освіти з 1959 року. З цієї теми він захистив докторську дисертацію в Університеті Ресіфі в Бразилії. Теоретичні та практичні виміри філософії освіти стали основним напрямком його наукової життєдіяльності. Бразилія, Болівія, Чилі, Кембридж, Гарвард, Швейцарія – картографія його життя/буття, яке він присвятив дослідженню освіти. Фундаментальна праця з філософії освіти П. Фрейре «Педагогіка пригноблених» (англ. Paulo Freire «Pedagogy of the Oppressed») вийшла у 1968 році португальською, а у 1970 - іспанською і англійською мовами. У Бразилії вона була видана в 1974 році. З того часу і до сьогодні вона знайшла свою домівку на Мальті, у Фінляндії, США (тут вона видається щорічно), у Ізраїлі, Росії, Німеччині.

На межі ХХ-ХХІ століть, дослідження філософії освіти стало науковим напрямком в Україні, про що свідчить внесення її до дисциплін, зазначених ВАК, відкриття рад для захисту кандидатських та

докторських дисциплін, наявність часопису «Філософія освіти».

Р.Шолл зазначає, що П.Фрейре подав таку педагогіку, завдяки якій, ті хто навчився читати і писати, починають усвідомлювати своє особисте «Я» і критично визначати соціальну ситуацію, в якій знаходяться, і брати участь в її трансформації. Освіта стає вибуховою силою [2,с.55]. П.Фрейре, доклав багато зусиль не лише в справу освіти, але й в боротьбу за національний розвиток в цілому. Його творчість, підкреслює Р.Шолл, являє собою реакцію творчого ума і сприймаючої свідомості на край бідність і страждання оточуючих пригноблених людей Бразилії і всієї Латинської Америки. Ситуація пригноблення і соціальної нерівності залишається в Бразилії і до цього часу. Д.Комаров у телепрограмі «Світ навиворіт» звідти показав, що діти та підлітки вимушені замість школи йти в тета наркобізнесу. Фрейре в своїй роботі «Педагогіка пригноблених» розглядаючи проблему визвольної освіти, в кожному розділі, наголошував, і це його «генеруюча ідея» створення справедливого світу не можливе без рішучого викривання дискримінації, бідності, дегуманізації, що проводять експлуататорські класи [9,с.65].

Роботу «Pedagogy of the Oppressed» вважають світовим бестселером. Чому? На думку Н.Хомського, відомого американського філософа, книга Фрейре закликає усіх педагогів в цілому і критичних педагогів особливо вийти за обмеження і фетишизацію методів, які паралізують мислення, новаторство і творчість вчителів і учнів.

Новаційність поглядів П.Фрейре полягає в декількох напрямках. Він зазначав, що досягнення звільненої освіти можливе за умов революційного пр�ксису, який пов'язаний з критичним мисленням, критичною педагогікою. В розробці принципів критичної педагогіки П.Фрейре належить провідна роль. Його ідеї знайшли впровадження в подальших теоретичних і практичних дискурсах до сутності освіти. В США існує об'єднання Демократичний проект П.Фрейре, видано довідник з питань критичної педагогіки, з'явилися онлайн публікації з критичної педагогіки в Інтернеті, жваво обговорюється питання революційної критичної педагогіки і боротьби з капіталом в сьогоденні і т.д.

Критична педагогіка освіти П.Фрейре щільно пов'язана з застосуванням діалогічного методу і також методу проблемного навчання всупереч антидіалогічному навчанню, яке стає педагогікою «мовчання». Він довів у своєму дослідженні «Педагогіка пригноблених», що система освіти в умовах соціальної нерівності здійснює і підтримує культуру мовчання пригноблених, щоб сформувати в них пасивність, не спонукати їх до критичного погляду на світ і самих себе.

Освіту і педагогіку П.Фрейре розглядає перед усім як невід'ємну складову взаємовідносин людини та світу. Вони не є статичними, закритими, вони змінюються історично. На нашу думку, П.Фрейре подає онтоантропологічний вимір означеного зв'язку, стверджуючи: «Світ і людина не можуть існувати окремо один без одного, вони знаходяться в постійному взаємозв'язку. Неможливо уявити собі світ без людей» [9,с.80]. Взаємодія світу і людини постає як конкретна історична реальність, яка завжди є результатом людської діяльності. В такому філософському полі П.Фрейре розглядає педагогіку пригноблених, яку слід змінити в наслідок революційного пр�ксису на педагогіку визволення, що поєднує «розмисли про світ і вплив на нього з метою його змін» [9,с.112].

Педагогіка освіти пригноблених аналізується ним в конкретній історичній ситуації Бразилії другої половини ХХ століття, яка зазнала в той час різноманітних соціальних трансформацій. Онтоантропологічний сенс має думка П.Фрейре, що не існує історичної реальності поза людини, поза людства. Не існує історії для людей, є лише історія людства, яку здійснюють люди і яка в свою чергу створює їх [9,с.183]. Розкриваючи цей висновок, він зазначає «для того щоб люди позбавились статусу об'єктів і замість цього одержали статус Суб'єктів - а в цьому мета кожної істотної революції – необхідно, щоб вони скерували свої дії, а також роздуми на реальність, яку потрібно трансформувати [9,с.183]. Філософ зазначає, що становлення людини як Суб'єкта не механічний процес. Поява мислячої людини ще

не свідчить що вона стала Суб'єктом. Вона стає Суб'єктом в перспективі – перспективі, яка спрямовує її до подальшого зміцнення свого нового знайденого статусу. Він таким чином подає онтологію Суб'єкта як творця історичної реальності, корелює з поглядами К.Маркса і в той же час подає нове поле досліджень: онтологічний сенс Суб'єкта. У такому ж сенсі подається і наступне твердження: люди, вважає дослідник, лише тоді одержують задоволення від своєї діяльності, якщо у них є можливість творити свій світ (а цей світ – людський) і створюють вони внаслідок своєї трансформуючої праці. Він подає наступну антропологію: самореалізація людей пов'язана з повною реалізацією світу [9,с.198]. Люди і світ онтологічна пара, елементи якої взаємодіють між собою, основу взаємодії становить пр�ксис. Якщо пр�ксис не приносить задоволення то він стає засобом дегуманізації. Це інновація філософа. Чому? Пр�ксис як і навчання, якщо не викликає задоволення, стає засобом його дегуманізації.

Оновлення методів педагогіки потребує творчого революційного пр�ксису. На противагу філософії освіти домінуючого класу експлуататорів П.Фрейре подає і розробляє «педагогіку звільнення», «пробудження свідомості», «звільненої освіти», «критичної освіти», «антиколоніальної освіти», «нової освіти», «народної освіти». Його інноваційний ракурс дослідження - різноаспектність парадигм освіти. На такий сенс аналізу освіти в працях П.Фрейре звертає увагу Валері Кінлок: «Теорія Фрейре продовжує до цього часу підштовхувати вчених до того, щоб б вони розглядали усю різнобарвність особистих і географічних нюансів, які необхідно враховувати, розмірковуючи про освіту» [8,с.1]. Саме ці позиції дозволяють визначити його як найбільш впливовим вченим в сфері освіти. Вважаємо, його ідеї, що закладено в документах ООН, ЮНЕСКО, PISA, Всесвітнього форуму в Давосі знайшли репрезентацію в програмах реорганізації освіти і спрямовані на подолання кризи освіти. Криза освіти постала проблемою не лише в Україні, але й в просторі світу. Так німецькі дослідники освіти ХХІ століття (К.Лісман, Р.Прехт, П.Слотердайк, А.Реквітц) визначають її як антиосвіту, пропонуючи здійснити освітню революцію. Такі настанови були закладені раніше в 70-х роках ХХ століття Фрейре.

П.Фрейре інтерпретує по-перше педагогіку пригноблених як педагогіку егоїстичних інтересів експлуататорів, яка зводить пригноблених в об'єкт філантропії, і в такому статусі вона саме зберігає і уособлює експлуатацію. Вона, педагогіка пригноблених, стає засобом дегуманізації. Друга лінія аналізу полягає в обґрунтуванні педагогіки пригноблених як педагогіки людей, залучених в боротьбу за власне визволення. Саме вони, люди, підкреслює філософ, повинні стати Суб'єктами - авторами педагогіки звільнення [9,с.84].

Педагогіка звільнення неможлива поза політичної влади. Освіта і політична влада - це нова парадигма у філософській доктрині П.Фрейре.

Влада і знання, їх взаємодія, стали також другій половині ХХ століття предметом досліджень відомого французького філософа М.Фуко, який підкреслює в роботі «Слова и вещи: археология гуманитарных наук»: знання завжди пов'язане з владою, воно лише точнісінька маска, що накинута на структури гноблення. Знання, на думку М.Фуко, знаходяться в площині влади і постають як диспозитиви. Ідеї диспозитиву знання/влада знайшли втілення в працях сучасного німецького політолога філософа Р.Мерінга «Винахід свободи. Проникнення і падіння філософської педагогіки» (2018р.). Звертаючись до його політико-філософських поглядів у контексті філософії освіти, зазначимо, що його внесок у педагогіку складається з обґрунтування, що вона не тільки здатна час від часу виходити з-під диктату політики, а й може впливати на політичну теорію і практику, конструюючи нову соціальну реальність у просторі педагогічної та політичної свободи [1,с.38].

Вважаємо за необхідне в контексті освіта-політика звернути увагу на дослідження М.Култаєвої «Філософія освіти і виховання Третього рейху: витоки, політико-ідеологічні контексти та концептуальні конструкти». Вона однією з перших дослідників в українському філософсько-педагогічному дискурсі звернулася до цієї проблеми. Її інновації аналізу полягають по-перше, у виявленні особливостей конструювання образу «нової німецької людини» на основі расової теорії, по-друге, здійснені реконструкції тоталітарного педагогічного і філософсько-антропологічного мислення в ідеологічних конструктах націонал-соціалізму, по-третє, розкрито нові аспекти розвідок націонал-соціалістичних філософії освіти і виховання, а також педагогічних практик, які домінують у Німеччині у першій половині ХХ століття, четверте, філософія освіти і виховання Третього рейху з її амбіціями щодо оновлення суспільного життя розглядається як модерна кримінальна утопія з обмеженою варіативністю і негативними верифікаціями [2,с.25-27]. Націонал-соціалістичну систему освіти і виховання вважаємо матрицею «банківської концепції освіти» у якій П.Фрейре визначив наступні характеристики: підкорення, намагання поділяти і господарювати, маніпуляція та культурна інтервенція [9,с.112].

П.Фрейре вважав, що педагогіка звільнених (або звільнена педагогіка) ставить мету «по-новому визнати своє особисте «Я» і критично оцінювати соціальну ситуацію». З таких концептуальних настанов він подає наступну інновацію: онтологічне і історичне призначення полягає тому, щоб визнати себе інноваційною людиною. Визволення - людське явище - не може бути досягнуте тими, для кого людиною є лише напівлюдина [9,с.98-99]. Антропологеми «людина» і «напівлюдина» і до нашого часу стають актуальними в аналізі ліберальної та репресивної педагогіки. Дослідник подає призначення людини в антропологічному і історичному вимірі. Людину він подає як діючого Суб'єкта в умовах конкретної ситуації. Підкреслює що такий погляд

бракує педагогічної практики і в сьогоденні. Історична ситуація не була для Фрейре абстрактною конструкцією. Вона подається як умови, інституції, розміщені в географічній і політичній площинах і мають вплив на життя/буття людей. Щоб змінити реальну ситуацію, вважає Фрейре, необхідно вести на підставі праксису боротьбу, сенс якої полягає в одержанні втраченої людяності. Щоб одержати втрачену людяність, вважає П.Фрейре, пригнобленим необхідно вести боротьбу проти тих, хто не дозволяє їм ставати повноцінними людьми, і така боротьба зробить пригноблених не лише рятівниками себе самих, але й усього людства [9,с.72]. Досить евристичною є думка дослідника, що «боротьба як вирішення протиріччя між гнобителями та пригнобленими, може здійснюватися за умов об'єктивного підтвердження цього протиріччя в конкретній ситуації, і яку, що породжує гноблення, потрібно змінити». Така вимога є радикальною [9,с.79]. Боротьба є подоланням насильства як гноблення, тому що воно є перешкодою онтологічному та історичному призначенню людини бути більш людиною.

В такому сенсі П.Фрейре зазначає, що в процесі боротьби вирішується подолання двоїстості пригноблених, яка полягає у їх роздробленості, оскільки вони живуть в ситуації гноблення. Він аналізуючи двоїстість пригноблених звертається до Гегелевської концепції раба і рабовласника. Звернемося до думок П.Фрейре. Вони полягають у наступному. Володіючи неприродним поглядом на світ і самих себе, пригноблені почувають себе речами, якими володіє господар-гнобитель. Для нього бути є мати, практично завжди за рахунок тих, хто нічого не має. Для пригноблених, у зазначений момент їх екзистенційного досвіду, бути означає бути несхожим на гнобителя, але бути під ним, залежати від нього [9,с.97]. Усі наведені положення П.Фрейре стосуються концепції визвольної освіти, що повинна змінити освіту пригноблених, але цього можна досягнути долаючи двоїстість, налаштуватися на боротьбу, подолати невпевненість у собі, пасивність, страх свободи. Досягти такої онтологічної ситуації можливо на підставі активних дій. В цьому впевнений П.Фрейре.

Людяність той критерій, який дозволяє провести межу, демаркаційну лінію між гуманізмом та дегуманізмом. Він зазначає наступне: «Проблема гуманізації завжди була для людства центральною, але зараз її вагомість стає незаперечною. Стурбованість питанням гуманізації водночас призводить до розуміння не лише як онтологічної можливості, але й як історичної реальності» [9,с.71]. Гуманізація є дійсним призначенням людини, а дегуманізація є - вихід від призначення. Дегуманізація не є даністю, а результат несправедливого соціального устрою. Досягнення гуманізації постає як боротьба за трансформацію об'єктивної реальності. П.Фрейре наголошує, що соціальна реальність не існує випадково, вона результат, продукт людської діяльності, і змінюється вона не випадково.

Концепт трансформації П.Фрейре подає як розмаїття проявів. Онтоантропологічний сенс трансформацій, він пов'язує з людиною і суспільством.

На цій підставі він зазначає, що в основу трансформації покладена концепція діалогічної теорії діяльності, в якій Суб'єкти взаємодіють, щоб трансформувати реальність [9,с.224]. Здійснюючи трансформацію як розвиток, необхідно врахувати дві умови: 1) щоб вона орієнтувалася на пошук та творчість; 2) щоб вона існувала не лише в просторі, а й в екзистенційному часі свідомого пошукувача. Продовжуючи свої роздуми, дослідник акцентує увагу на тому, що «оскільки людина – історична, автобіографічна істота, «явище для себе», то й трансформація (розвиток) відбувається в її особистому екзистенційному часі і ніколи - поза його. З цих же дослідницьких позицій філософ робить наголос, що лише суспільство, як живий організм здатне розвиватися [9,с.217]. Саме в площині суспільства відбувається досягнення екзистенційного досвіду людиною. Екзистенціальний досвід – інновація у онтоантропології П.Фрейре. Для нього реальність людини, суспільства не можна інтерпретувати як річ. Таке розуміння буття запропонував М.Гайдеггер. Буття на його думку, не щось поза людиною, протилежне людині, що можна виразити в поняттях і технологіях. Екзистенція для нього є існування світу і людини.

Коли людство розуміє соціальну реальність, то трансформація відбувається в якості історичного завдання - завдання всього людства. П.Фрейре зазначає, що зайве сприйняття реальності не призводить до трансформації реальності, внаслідок чого таке сприйняття не слід вважати дійсним. На підставі цих визначень, він розкриває центральну тему свого дослідження - філософію освіти як педагогіку пригноблених. Така мета дослідження [9,с.80], її розкриття досягається на підставі критичного ставлення до авторитарної моделі педагогіки, яку він визначає метафорою «банківська концепція навчання». Як зазначає його колега, його учень Дональдо Мачедо, нова педагогіка П.Фрейре базується на засадах партнерства, творчості, поваги до людини, читання світу є геніальною педагогічною думкою. Вона антитеза авторитарній, антидіалогічній.

Модель «банківського навчання» інтерпретується як нарративна, навчання, основою якого стає оповідальний характер. Мета такого навчання, підкреслює філософ, надати учням зміст, що не торкається реальності, відірваний від умов, в яких вони живуть і які можуть надати навчанню сенс. Розповідальне навчання механічне, воно формальне, спрямоване на запам'ятовування та повторення. Воно стає в такому вигляді архівним записом, в якому немає достатньої творчості, діалогу, активу знань. Дослідник таку модель навчання порівнює з процесом внеску вкладу до банку, в якому учень - це рахунок, а вчитель - вкладник.

Банківська концепція навчання існує і до цього часу, вона викликала кризу освіти і не лише в Україні а й у всесвітньому освітньому просторі. На таку освітню ситуацію постійно звертають увагу ООН, ЮНЕСКО, Всесвітній економічний форум в Давосі, Всесвітній банк. У програмі розвитку ООН

(ПРООН) подоланням кризи в освіті стають: 1) необхідність покращення ефективності оцінок результативності навчання і прийняття рішень на підставі доведених даних; 2) поширення і посилення суспільного руху, який ставить мету змін в освіті. Але ці настанови в життя/буття освіти втілюються повільно. Формалізм в освіті продовжує бути, про що свідчить запровадження Болонської системи [2,с.3].

П.Фрейре вважає, що банківській підхід приховує в собі намір перетворити учня на автомат, що прямо заперечує його онтологічне призначення стати повноцінною людиною. Він таким чином подає інноваційне бачення онтоантропології освіти. І в цьому вбачаємо безумовний зворот у філософії освіти. «Банківське навчання» як система тоталітарного підкорення учнів базується на принципах: вчитель навчає, учень навчається, вчитель знає, учні не знають нічого, вчитель говорить, учні слухають. Вони підкорюються вчителям, вчитель дисциплінує, виникає ілюзія дій вчителя на підставі цих принципів. Визначені такі принципи педагогічної практики спрямовані на формування і стимулювання пасивної ролі учнів в навчанні. Пасивність учнів, зазначає філософ, призводить до пристосування до існуючого світу і вкладеному в них, як у банк, роздрібному баченню реальності. В такій ситуації навчання, особливо в умовах гноблення, не сприяє баченню і розумінню світу таким, як він є, його змінам, трансформаціям. Такі висновки вченого і в умовах сьогодення залишаються евристично актуальними. Банківська система навчання, підкреслює автор, не здатна розвивати творчу силу учнів і стимулювати її.

Вирішення проблеми, вбачає П.Фрейре, полягає у подоланні протиріччя між вчителем і учнем як онтологічної єдності освітньої реальності. Не можна не погодитись з думкою вченого, що навчання хоч і починається між вчителем і учнем, повинно здійснюватися як примирення полюсів цього протиріччя, щоб і вчитель і учень одночасно були і тим і іншим. Вони повинні в процесі навчання взаємодіяти як партнери. Підкреслимо, що це було подано в 70-х роках ХХ століття. Але здійснення навчання на принципах партнерства поки що залишається проблемою. Означений принцип є визначальним в концепції звільненого навчання, де партнерство постає як єдність пари вчителя-учня з учнем-вчителем. В такому зв'язку єдності - вчитель вже не той, хто навчає, а той, хто і сам навчається в процесі діалогу з учнями, які стають під час навчання вчителями.

В основі освітніх змін слід вважати настанову вченого: навчання як акт свободи – в протигагу навчання як акту гноблення. Необхідно розуміти, що людина не абстрактна, незалежна, ізольована і відірвана від світу істота, світ як реальність не існує поза людиною. Людина і світ онтоантропологічна єдність. З цих поданих настанов, науковець зазначає важливу тезу: свідомість людини і світ синхронізовані, взаємозв'язані, свідомість не передреує світу і не йде за ним. Така дослідницька позиція

була антиподом стереотипу: буття визначає свідомість, що призвела до досить негативних парадоксів в теорії і практиці. Слушною є подана з цього приводу думка про двоїстості свідомості у Сартра: свідомість і світ подані одночасно, світ за своєю сутністю зовнішній для свідомості і в той же час за своєю сутністю щільно пов'язаний з нею.

П.Фрейре вважає, що подолання «банківського навчання» можливе шляхом революційного практику, застосування в навчанні методу постановки проблем, діалогічної форми освіти. Навчання, підкреслює він, належить лише людині, воно потребує трансформації як процесу, постійно перетворюється у практику. В такому контексті навчання постає як взаємодія стабільності і змін, вони не існують одне без іншого. Освіта як процес не може і не повинна нехтувати тієї обставини, що людина не знаходиться поза світом, вона існує тут і зараз, в ситуації занурення, в якій знаходиться, але в той же час вони з неї виходять і в яку долучаються. Він змалював онтологічну ситуацію між людиною і світом як часову так і просторову.

Негаразди навчання потребують аналізу в онтоантропологічному вимірі. Відомий український філософ В.Г.Табачковській цю проблему визначив наступним чином. В наш час, зазначив він, необхідно чекати, здійснювати тенденцію, яку можна визнати як антропологію чи педагогікою сприяння, що пов'язана з безмежним поглибленням та розширенням обривів людинознавства. Це свідчить як про необхідність утілення педагогічної діяльності на підставі філософської антропології, так і про обґрунтування сутності філософсько-педагогічної антропології. Науковець підкреслює, що остаточним результатом соціально-педагогічного переходу має стати ствердження у людині відчуття її спроможності й повноцінності. Саме це, на його думку, має для сучасної філософсько-педагогічної науки першочергове значення [6, с.136].

Отже, розглядаючи філософсько-педагогічні погляди П.Фрейре, слід зазначити, що вони мали і до цього часу мають онтоантропологічний сенс, який не втрачає своєї значущості. З позицій критичного мислення він подає шляхи впровадження вільної освіти, вільного навчання, що долає навчальні стереотипи. В такій освіті і навчанні домінуючим є принцип свободи, поваги, партнерства.

Фрейре критикує нормативно-репресивну педагогіку, адже в такому сенсі вона постає як герметичне коло, яке потрібно трансформувати з метою формування креативної людини, творчості котрої є важливою складовою національного потенціалу. Вітчизняна філософсько-педагогічна думка відчуває потребу у концептуальній розробці принципово нових моделей навчання і виховання. Звернення до вивчення досвіду закордонних філософів-педагогів безумовно сприяють цьому процесу. Спадщина П.Фрейре надає теоретичні і практичні засади для впровадження інновацій в освіті.

Список літератури

1. Култаєва М. Політичні імплікації філософської педагогіки. //Філософія освіти., 2019, №1(24), с.32-51
2. Култаєва М. Філософія освіти і виховання Третього рейху: витоки, політико-ідеологічні контексти та концептуальні конструкції. //Філософія освіти., 2018, №1(22), с.25-87
3. Мошинська О.Ю., Пилипенко С.Г., Деніско Л.М. Філософія як навчальна дисципліна в ситуації кризи освіти //Вісник Львівського університету: Філософсько-політологічні студії, №24, с.32-39
4. Moshynskaya O. Transformation of Education: Theoretical and Practical Measurements. The Scientific Heritage. Philosophical science. № 45, 2020, P3. Budapest Hungary. P.44-47
5. Мошинская Е. Образовательные парадоксы «Общества Знаний» //Scientific and Practical Conference. Social and Economic Aspects of Education in Modern Society. Vol.3. March 20, 2019, Warsaw, Poland. p.23-28
6. Пинский А.А. Либеральная идея и практика образования., М., 2007, 667с.
7. Табачковский В. Проблемы педагогіки у світлі філософської антропології //Філософія освіти, 2005, №1, с.135-147
8. Тарапов И.Е. Интеллектуальный труд, наука и образование. Кризис в Украине., X, 2008, 512с.
9. Фрейре П. Педагогика угнетенных, М., 2018, 288с. Посилання на П.Фрейре у тексті статті здійснено за виданням: Фрейре П. Педагогика угнетенных, М., 2018, 288с. Переклад з російської на українську мову зроблено автором статті.

VOL 1, No 32 (2020)

Österreichisches Multiscience Journal (Innsbruck, Austria)

The journal is registered and published in Austria.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields.

Journal is published in German, English, Hungarian,
Polish, Russian, Ukrainian, and French.

Articles are accepted each month.

Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility

for the materials published in a journal.

Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws.

Chief editor: Fabian Huber

Managing editor: Daniel Müller

Matthias Leitner - Leopold-Franzens-Universität Innsbruck

Moritz Winkler - Universität Salzburg

Philipp Mayr - Johannes Kepler University

Sebastian Berger - Medizinische Universität Wien

Sophia Hartl - Technische Universität Graz

Jonas Aigner - Alpen-Adria-Universität Klagenfurt

Elias Holzer - Donau-Universität Krems

Simon Lackner - Fachhochschule Wiener Neustadt

Marie Brandstatter- Fachhochschule Technikum Wien

Julian König - Management Center Innsbruck

«Österreichisches Multiscience Journal»

Editorial board address: Universitätsstraße 22, 6020 Innsbruck, Austria

E-mail: editor@osterr-science.com

Web: <http://osterr-science.com>

Österreichisches Multiscience Journal

VOL 1, No32 (2020)

Österreichisches Multiscience Journal (Innsbruck, Austria)

The journal is registered and published in Austria.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields.

Journal is published in German, English, Hungarian,
Polish, Russian, Ukrainian, and French.

Articles are accepted each month.

Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility

for the materials published in a journal.

Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws.

Chief editor: Fabian Huber

Managing editor: Daniel Müller

Matthias Leitner - Leopold-Franzens-Universität Innsbruck

Moritz Winkler - Universität Salzburg

Philipp Mayr - Johannes Kepler University

Sebastian Berger - Medizinische Universität Wien

Sophia Hartl - Technische Universität Graz

Jonas Aigner - Alpen-Adria-Universität Klagenfurt

Elias Holzer - Donau-Universität Krems

Simon Lackner - Fachhochschule Wiener Neustadt

Marie Brandstatter- Fachhochschule Technikum Wien

Julian König - Management Center Innsbruck

«Österreichisches Multiscience Journal»

Editorial board address: Universitätsstraße 22, 6020 Innsbruck, Austria

E-mail: editor@osterr-science.com

Web: <http://osterr-science.com>

CONTENT

CHEMICAL SCIENCES

*Nasiri F.M., Efendi A.J., Kojarova L.I.,
Rustamova J.T., Ismailova T.A.,
Abdullayeva F.A., Shikhlinskaya T.A.*

THE INFLUENCE OF METHYL 2,5-
DIHYDROXYPHENYLSULFIDE AND THIOAMIDE ACID AS
ANTIOXIDANT TO THE OXIDATION REACTIONS 3

ECONOMIC SCIENCES

Nikitinsky E., Ayapbekova A., Salmenova S.,

NEW TOURIST PROGRAMS - COMPETITIVE
ADVANTAGES OF THE NATIONAL TOURISM
INDUSTRY 10

Bakhareva I., Malis N.

PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVING STATE
REGULATION OF INCOME OF INDIVIDUALS IN
PURPOSE OF IMPLEMENTING SOCIAL POLITICS IN THE
RUSSIAN FEDERATION.....13

Pil E.

CALCULATION VARIABLE X4 AND ITS INFLUENCES ON
GDP.....19

JURISPRUDENCE

Blikhar M.

CONSTITUTIONAL SUPPORT FOR THE
IMPLEMENTATION OF GUARANTEES OF HUMAN
RIGHTS AND FREEDOMS IN UKRAINE 26

MEDICAL SCIENCES

Stolyarenko P.

VASILY ANREP - FORGOTTEN PIONEER OF LOCAL
ANESTHESIA (6 PART).....31

Topolskova N.,

Shchedrenok V., Moguchaya O.

DIAGNOSTICS AND TREATMENT OF PATIENTS WITH
TRIGEMINAL NEURALGIA 48

PHILOLOGICAL SCIENCES

Kolomiets N., Makovska M.

ACTUALIZATION OF CONCEPT "PEACE" IN CHINESE
POLITICAL DISCOURSE: BASED ON XI JINPING'S 2018
SPEECHES 50

PHILOSOPHICAL SCIENCES

c O.

INNOVATION OF PAULO FREIRE'S PHILOSOPHY OF
PEDAGOGY 56

TECHNICAL SCIENCE

*Kosulina N., Pirotti Y.,
Cherenkov A., Chorna M., Sapryka A.*

JUSTIFICATION OF THE PARAMETERS OF THE
DIELCOMETRIC SYSTEM OF PLANT GAS EXCHANGE
CONTROL.....61

*Tarasov V., Antoshchenko M.,
Rudniev Ye., Galchenko A.*

FORECASTING PROPENSITY METHOD OF MINE
LAYERS TO ENDOGENOUS FIRE HAZARD BY
METAMORPHIC SIGNS OF COALS
TRANSFORMATION 67